

hovedsagelig i Dønninger, der beplantes med Klittag og efterhaanden ventes forhøiede ved Sandflugten, hvis de store Stormfloder udeblive i en tilstrækkelig lang Tid, til at Klitdannelse kunne finde Sted. -- Uagtet disse Arbeider ere at betragte som midlertidige, det vil sige som saadanne, der ikke kunne give nogen varig Beskyttelse, har dog Kommissionen ubetinget maattet tilraade, at de bringes i Udførelse, saasnart de kan.

Det viser sig imidlertid overalt, at Faren for Klitterne navnlig hidrører fra deres Nærhed ved Havet, idet mindre høie og mindre mægtige Klitter, der ligge langt fra Havet, have en langt større Modstandskraft end selv de stærkeste Klitter, naar de støde lige op til Havet; de foreslaaede Arbeider have derfor ikkun saalænge Udigt til at holde sig, som de beholde deres tilbageværende Velggenhed, som gives dem ved det oprindelige Anlæg, og det gjælder derfor navnlig om at opretholde Strandkanten ved at forhindre dennes Bortskæring af Strømmen og Bølgeslaget.

Men herved kommer man ind paa den Opgave, som Kommissionen maa betragte som sin egentlige Hovedopgave, nemlig: 1) hvorvidt det er muligt at opretholde den nærværende Kyststrækning langs Jyllands Kyst, og 2) hvorvidt dette formaal lader sig opnaa uden usforholdsmæssige Pengesøffre? Kommissionen anser det for sin Pligt i sin Tid at give en bestemt, udtømmende Besvarelse af disse Spørgsmaal; men for Dieblivet vil en grundig Besvarelse være aldeles umulig, dels fordi den, som ovenansført, endnu ikke har kunnet sætte sig ind i Resultaterne af de foretagne Opmaalinger og Undersøgelser og sammenarbejde dem med tidligere Opmaalinger, dels fordi der savnes Erfaring om, hvorledes Kystbeskyttelsesarbejder ville staa sig paa Kysten; desuden har Kommissionen favnet Afgang til at tage saadanne Lokaltiteter i Udlandet i Oiesyn, som kunde bidrage til Spørgsmaalets Oplysning; det er nemlig Kommissionen bekendt, at lignende Arbeider ere foretagne ved Elbens Munding, ved Belten i Provindsen Nord-Holland, paa Den Nordey, ved Girondes Munding i Frankrig m. m. a. St., og det vilde være af Interesse paa Stedet at danne sig en Mening om Holdbarheden og Kostbarheden af de Bærte, som der her er Tale om.

Uagtet Kommissionen saaledes ikkun meget ufuldstændig er istand til at indbringe Forslag til Beskyttelsen af Jyllands Kyst paa Sagens nærværende Stadium, har den dog troet at burde anbefale den i Bilag 2 c af Kommissionens Medlem Fyringenieur Grove udarbejdede Plan til Anlæg af Beskyttelsesværker, dels fordi Kommissionens endelige omfattende Forslag ikke blot bør støtte sig til andre Landes Erfaringer, men ogsaa til paa dens Foranstaltning udførte Arbeider, hvorved Kjendskabet til Lokalforholdene styrkes, dels fordi Vedvømmelsen af Udgiften ved Arbeiderne kun herved bliver nogenlunde paalidelig.

I Genhold hertil foreslaar Kommissionen Udførelsen af de nævnte Beskyttelsesarbejder navnlig paa saadanne Steder, hvor der ved disse Arbeider kan høstes Erfaringer med Hensyn til den fremtidige fuldstændige Plan.

Paa Bilag 2 har Kommissionen optaget alle de Udgifter, hvortil dens Forslag give Anledning, og navnlig under Punkt 4. til Reiser, Undersøgelser m. m. opført en Sum af 8,855 Kr., hvis Bevilling samtidig med de øvrige Udgifter Kommissionen maa anse for aldeles nødvendig.

Medundertegnede Carlsen skal tillade sig hertil at knytte de følgende Bemærkninger:

Naar det er ubtalt, at Klitrækken, som tidligere har beskyttet Jyllands Kyst, efterhaanden er bleven saa smal, at den paa flere Steder har tabt al Modstandskraft, saa gives formentlig herved et mindre rigtigt Billede af Forholdene. Navnlig fremkalbes den Forestilling, at Klitrækken netop for nærværende Tid er indtraadt i et farligt Stadium. Men de Partier, hvortil nærmest sigtes, nemlig Klitrækkerne paa Langerne mellem Fjordene og Havet, have al tid haft en ringere Bredde og vistnok tillige al Tid mere eller mindre dannet et ujækkert Bævn. For ikke at gaa længere tilbage i Tiden, skal jeg her kun erindre om, at Klitrækken paa Aggertangen, som danner Limfjordens vestlige Begrænsning, i 1825 var saa suag, at den tillod det Gjemmembrud, som fandt Sted i hint Aar. Dette Gjemmembrud efterfulgtes af flere, hvoraf det betydeligste var Gjemmembruddet Nord for Lybo Røn i 1862. I 1839, da der skete flere — to eller tre — Gjemmembrud, var en stor Del af Langerne fuldstændig raseret.

Der næst maa jeg modsigte den Udtalelse, at de saakaldte „Minder“, det er de i Langerne dannede Nabninger, som tilstede Vandets Gjennemstrømning, ere Begyndelsen til Langerens fuldstændige Odeleggelse. Havets Indvirkning medfører stadige Forandringer ved disse Landstrimler; de Klitter, som findes her, kunne blive bortskyllede, men de ville fremkomme igjen, endog uden kunstig Hjælp; Langerne kunne blive gjennembrudte, men Gjemmembrudene ville atter lukke sig; forsvinde fuldstændigt kunne Langerne derimod ikke. Svad særlig Aggertangen angaar, da er dens normale Tilstand, at den er fuldstændig lukket. Der er kun forgaet een blivende Forandring ved den, og den bestaar i en jevn Flynning indester, idet Havet stadigt har